

ASSOCIATION FRANÇAISE
D'EXPANSION ET D'ÉCHANGES ARTISTIQUES

WYSTAWA
WSPÓŁCZESNEJ RZEŹBY
FRANCUSKIEJ

W A R S Z A W A
INSTYTUT PROPAGANDY SZTUKI
M C M X X X V

~~1810. 1211.~~

~~VIII. 4. 89~~

ASSOCIATION FRANÇAISE
D'EXPANSION ET D'ÉCHANGES ARTISTIQUES

WYSTAWA
WSPÓŁCZESNEJ RZEŹBY
FRANCUSKIEJ

[061.4:73(44)]

W A R S Z A W A
INSTYTUT PROPAGANDY SZTUKI
M C M X X X V

EXPOSITION
DE
SCULPTURE FRANÇAISE
CONTEMPORAINE

organisée

sous les auspices

du Gouvernement français

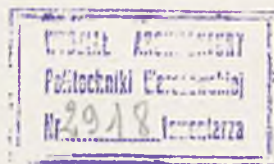
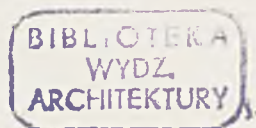
par

L'ASSOCIATION FRANÇAISE

D'EXPANSION ET D'ÉCHANGES ARTISTIQUES

avec le concours de

L'INSTITUT DE PROPAGANDE DE L'ART
A VARSOVIE

ZAKUPIONE ZE ZBIORÓW
Ś. p. prof. M. LALEWICZA

POD NAJWYŻSZYM PROTEKTORATEM

Pana Prezydenta Rzeczypospolitej

IGNACEGO MOŚCICKIEGO

PROTEKTORAT NAD WYSTAWĄ PRZYJĘLI

JÓZEF BECK

Minister Spraw Zagranicznych

WACŁAW JĘDRZEJEWICZ

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

ALFRED CHŁAPOWSKI

Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej we Francji

STEFAN STARZYŃSKI

Prezydent m. Warszawy

WŁADYSŁAW JAROSZEWICZ

Wojewoda m. stoł. Warszawy

COMITE DE PATRONAGE FRANÇAIS:

M. LE MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES.

M. LE MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE.

M. JULES LAROCHE

Ambassadeur de France en Pologne

M. HENRY DE JOUVENEL

Sénateur, Président de l'Association Française d'Expansion
et d'Echanges Artistiques

M. PAUL JAMOT

Membre de l'Institut

M. GEORGES HUISMAN

Directeur Général des Beaux-Arts

KOMITET HONOROWY:

Hr. JAN SZEMBEK

V. Minister Spraw Zagranicznych

X. BRONISŁAW ŻONGOŁOWICZ

V. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

KONSTANTY CHYLIŃSKI

V. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Prof. STEFAN PIENKOWSKI

Rektor Uniwersytetu Warszawskiego

Prof. EDWARD WARCHAŁOWSKI

Rektor Politechniki Warszawskiej

Prof. TADEUSZ PRUSZKOWSKI

Rektor Warszawskiej Akademji Sztuk Pięknych

Hr. KAROL ROMER

Dyrektor Protokołu Dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagran.

ARSENE RONFLARD

Konsul Francuski w Warszawie

Prof. HENRI MAZEAUD

Dyrektor Instytutu Francuskiego w Warszawie

EDWARD WITTIG

artysta rzeźbiarz

ZYGMUNT BATOWSKI

Prof. Uniwersytetu Warszawskiego

WŁADYSŁAW ZAWISTOWSKI

Naczelnik Wydziału Sztuki Min. W. R. i O. P.

ALFRED LAUTERBACH

Dyrektor Państwowych Zbiorów Sztuki

COMITE D'ORGANISATION

M. JEAN MARX

Directeur du Service des Oeuvres Françaises à l'Etranger,
Ministère des Affaires Etrangères

M. ROBERT BRUSSEL

Directeur de l'Association Française d'Expansion
et d'Echanges Artistiques

M. PIERRE DU COLOMBIER

écrivain d'art

M. GEORGES DULONG

Chef de la Section Littéraire et Artistique
au Ministère des Affaires Etrangères

M. PIERRE D'ESPEZEL

écrivain d'art

M. J. G. GOULINAT

artiste peintre, écrivain d'art

M. RENE HUYGHE

Conservateur adjoint au Musée National du Louvre

M. PIERRE LADOUE

Conservateur adjoint au Musée National du Luxembourg

COMISSAIRE GENERAL

M. LOUIS HAUTECOEUR

Conservateur du Musée du Luxembourg

COMMISSAIRE

M. CLAUDE ROGER-MARX

écrivain d'art

Prof. MARJAN LALEWICZ
Prezes Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości

BRONISŁAW GEMBARZEWSKI
Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie

DR. MIECZYSLAW TRETER
Dyrektor Towarzystwa Szerzenia Sztuki Polskiej wśród Obcych

Prof. TADEUSZ BREYER
artysta rzeźbiarz

HENRYK KUNA
artysta rzeźbiarz

Prof. BOHDAN PNIEWSKI
Prezes Instytutu Propagandy Sztuki

Prof. ZYGMUNT KAMIŃSKI
V. Prezes Instytutu Propagandy Sztuki

Gen. KORDJAN ZAMORSKI
V. Prezes Instytutu Propagandy Sztuki

KOMITET ORGANIZACYJNY

SZCZĘSNY RUTKOWSKI
Dyrektor Instytutu Propagandy Sztuki

Prof. PIERRE FRANCASTEL
Komisarz Wystawy

P R É F A C E

La sculpture française est peut-être moins connue que notre peinture. On n'ignore pas les noms de Rodin, de Bourdelle, de Maillol, de Despiau; mais les nombreux et bons sculpteurs que nous possédons aujourd'hui n'ont pas obtenu la même notoriété en Europe que leurs camarades les peintres. Les causes de ce fait sont diverses: les sculptures ne voyagent pas aussi facilement que les tableaux; à Paris même, les expositions de peintures sont plus fréquentes que les expositions de sculptures et attirent un public plus dense. Les peintres ont cédé plus volontiers aux modes intellectuelles, leurs oeuvres ont ainsi fourni aux critiques d'art, qui sont en général des littérateurs, plus de développements que celles des sculpteurs. L'Ecole dite de Paris, composée d'artistes venus de toutes les longitudes et de toutes les latitudes, comprenait beaucoup plus de peintres que de sculpteurs et leurs pays d'origine suivaient avec intérêt leurs expériences parisiennes.

Les sculpteurs français, j'entends nés français, comme d'ailleurs les peintres de chez nous, se méfient des

W S T Ę P

Rzeźba francuska jest może mniej znana niż malarstwo. Nazwiska Rodin'a, Bourdelle'a, Maillol'a, Despiau nie są wprawdzie nieznane, lecz liczni i dobrzy rzeźbiarze, których posiadamy dzisiaj, nie wzbudzili takiego rozgłosu, jak ich koledzy malarze. Przyczyny tego faktu są rozmaite: rzeźby nie podróżują równie łatwo jak obrazy; w samym Paryżu wystawy malarskie są częstsze niż wystawy rzeźb i przyciągają więcej publiczności. Malarze okazali większą skłonność do modnych kierunków intelektualnych, dzięki czemu dzieła ich dostarczyły krytykom, którzy są przeważnie literatami, więcej tematów niż dzieła rzeźbiarzy. W tak zwanej szkole paryskiej, do której należeli artyści przybyli z wszystkich stron świata, było znacznie więcej malarzy niż rzeźbiarzy, a ich ojczyzny śledziły z zainteresowaniem paryskie doświadczenia.

Rzeźbiarze francuscy — myślę o rodowitych francuzach — podobnie zresztą jak i nasi malarze, nie mają zaufania do abstrakcyjnych teorii. Malarz może łatwo, bez kosztów, dokonywać prób na kawałku płótna; rzeź-

théories abstraites. Un peintre peut se livrer sans frais à des essais sur un carré de toile; le sculpteur doit faire mouler, couler en bronze ou tailler en marbre; aussi montre-t-il plus de prudence. Non certes, que les sculpteurs ignorent la vie artistique moderne; des oeuvres, comme celles des frères Martel, nous prouvent l'influence exercée par le cubisme, tout de même que, dans le passé, Rodin avait demandé à l'impressionnisme ses jeux de lumière et avait dans sa «*Porte de l'Enfer*» manifesté un symbolisme encore romantique; tout comme Bourdelle, admirateur des métopes de Sélinonte et des modèles archaïques, éprouvait pour le primitif un goût, qui pour être différent par l'objet, n'en était pas moins analogue par l'esprit à celui que ressentaient Gauguin et ses amis. Si Maillol évoque par ses terres cuites cette vieille civilisation méditerranéenne, à quoi appartient ce catalan français, il nous fournit plutôt l'occasion d'un souvenir que d'une comparaison.

Les sculpteurs français d'aujourd'hui sont, comme leurs aînés, soucieux avant tout de valeurs plastiques. Notre pays a toujours été un pays de sculpteurs, parce qu'il est un pays où partout affleure le socle compact sur lequel il repose. Nos pierres contraignent nos artistes à une taille large; elles sont fines, mais elles n'ont point cette subtilité du marbre, qui autorise toutes les fantaisies, toutes les virtuosités. Nos calcaires contiennent parfois des grains de silex et le ciseau, sans cesse affuté, ne peut fouiller les détails; il reçoit de

biarz musi modelować, odlać w bronzie, lub rzeźbić w marmurze; to też okazuje on więcej ostrożności. Nie znaczy to bynajmniej by rzeźbiarze nie znali nowoczesnego życia artystycznego; dzieła takie jak braci Marte dowodzą wpływu kubizmu, podobnie jak w przeszłości Rodin szukał w impresjonizmie swojej gry światła a w «Drzwiach Piekła» dał wyraz symbolizmowi pełnemu jeszcze romantyzmu; podobnie Bourdelle, entuzjasta metop Selinonty i modeli archaicznych odczuwał w stosunku do prymitywu to, co w innej dziedzinie, ale w ten sam sposób odczuwali Gauguin i jego przyjaciele. Jeżeli Maillol przypomina w swych terrakotach starą cywilizację śródziemnomorską, której ten francuski Katalończyk jest synem, to wywołuje w nas raczej wspomnienie niż porównanie.

Współcześni rzeźbiarze francuscy, podobnie jak ich poprzednicy, dbają przede wszystkim o wartości plastyczne. Nasz kraj był zawsze krajem rzeźbiarzy, gdyż jest to kraj gdzie wszędzie obnaża się skalista opoka, na której on spoczywa. Nasze kamienie zmuszają artystów do szerokiego traktowania; są one wykwinne, ale nie mają tej subtelności marmuru, która uprawnia do wszelkich fantazji i wirtuozowskiej zręczności. Nasze wapniaki zawierają czasami ziarna kamienia i dluto najlepiej naostrzone nie może wyrobić szczegółów; sam materiał nakazuje mu poszanowanie dla dużych przestrzeni. Nasi rzeźbiarze, czy to twórcy postaci w katedrach, czy też dekoratorzy na-

la matière même l'ordre de respecter les grands plans. Nos sculpteurs, qu'ils soient les tailleurs d'images de nos cathédrales ou les décorateurs de nos jardins au XVIIe et XVIIIe siècle ont toujours recherché les masses. Les grands monuments aux Morts, que beaucoup de nos sculpteurs ont exécutés au lendemain de la guerre, ont confirmé ce goût de la simplicité nécessaire. Le sujet leur était dicté, mais il était traduit avec des moyens proprement sculpturaux.

La masse, toutefois, ne veut pas dire la massivité. Nos sculpteurs n'ont pas cru qu'ils devaient être colossaux ou déclamatoires. La notion de mesure n'a jamais disparu de notre nation. Nos sculpteurs ont toujours été sensibles à l'élégance d'une ligne, à la grâce d'une arabesque, leur art est contenu, mais non pas tendu. Regardez leurs figures; elles ne gesticulent pas; elles sont au repos. Elles sont riches de virtualités, mais elles détestent les gestes de parade, les mains brandies, les jambes raidies, les cris de haine ou les phrases oratoires. Elles ne prétendent pas se faire remarquer par des attitudes théâtrales; un simple hanchement suffit, comme au temps de Praxitèle, pour donner une belle courbe; l'allongement d'une femme révèle l'ample noblesse de ses formes.

Plus que l'expression, chère à d'autres peuples, nos sculpteurs continuent à aimer la beauté, qui est un équilibre entre les masses, un rythme entre les lignes. Mais cette beauté n'est pas dénuée de vie, elle n'est

szych ogrodów w siedemnastym i osiemnastym wieku, poszukiwali zawsze masy. Wielkie pomniki ku czci poległych, wykonane u nas w ogromnej ilości po wojnie, są wyrazem tej skłonności do koniecznej prostoty.

Temat był podyktowany, lecz wykonano go z pomocą środków natury czysto rzeźbiarskiej.

Pojęcie masy nie jest jednakże równoznaczne z masowością. Nasi rzeźbiarze nie uważają się za zmuszonych do twórczości kolosalnej lub patetycznej. Poczucie miary nigdy nie zanikło w naszym narodzie. Rzeźbiarze francuscy byli zawsze wrażliwi na elegancję linii i wdzięk arabeski; sztuka ich jest opanowana ale równocześnie swobodna. Patrzcie na ich figury: nic w nich nie drga, są w spoczynku. Są one pełne siły potencjonalnej, lecz nie znoszą gestów na popis, rąk wyciągniętych, nóg zeszywniałych, okrzyków nienawiści lub zdań deklamatorskich. Nie chcą one przyciągać uwagi teatralnymi ruchami. Lekkie nachylenie wystarczy, podobnie jak za czasów Praksytelesa, by stworzyć piękną linię. Postać leżącej kobiety wykazuje szlachetność jej kształtów.

Nasi rzeźbiarze przekładają nadal piękność nad siłę wyrazu tak drogą innym narodom; piękność ta jest równowagą pomiędzy bryłami, rytmem między liniami, lecz nie jest pozbawiona życia, nie jest tą pięknnością zimną, wymarzoną przez niektórych Parnasistów. Często piękność ta jest cała ożywiona duchem, nie tym, który w «concetti» zachwycał ludzi baroku, lecz duchem który

pas cette beauté impassible qu'ont rêvée certains Parnassiens. Parfois même cette beauté est toute animée d'esprit, non de cet esprit de *concetti* qui séduisait les baroques, mais d'un esprit qui naît des jeux d'une ligne, des oppositions des formes et qui, tout comme à Reims, est le sourire de cette beauté.

Nos sculpteurs sont restés fidèles à la tradition psychologique de nos maîtres anciens. Ils ont réservé à l'humanité une attention plus émue que les peintres. Ils demeurent d'excellents portraitistes, habiles à déceler dans l'âme du modèle ce que Taine appelait le caractère dominateur, mais ils n'insistent jamais jusqu'à la caricature; ils savent que l'âme humaine est variée, souple, mobile et qu'ils doivent concilier l'éphémère du sentiment avec l'éternité de leur art. Peut-être les tristesses d'après guerre en sont-elles la cause, mais nous ne voyons plus les modèles rire, froncer le sourcil, exprimer ces passions qu'aimaient rendre les sculpteurs des XVII-e et XVIII-e siècles; nous n'apercevons plus les grâces un peu affectées et la dignité bourgeoise un peu tendue qu'on observait chez les personnages du XIX-e siècle. Nos sculpteurs et leurs modèles ont voulu être sérieux et les portraits gardent cette plénitude, cette sérénité qui respectent les belles masses.

Ces qualités d'ordre, de calme, de mesure, d'observation, ne sont-elles pas des qualités classiques? certains critiques ont éprouvé comme une crainte à le constater; ils avaient peur de louer quelque académisme. Quelle

rodzi się w igraszkach linii, przeciwstawieniu form i który, podobnie jak w Reims, jest uśmiechem piękna.

Nasi rzeźbiarze pozostali wierni tradycji psychologicznej starych mistrzów. Odnoszą się oni do ludzkości z większym uczuciem i poszanowaniem niż malarze. Pozostają doskonałymi portrecistami, umiejętnie wynajdując w duszy modela to co Taine nazywał «charakterem przewodnim», lecz nigdy nie dopuszczając do karykatury. Dobrze wiedzą, że dusza ludzka jest różnorodna, giętka, zmienna, i że muszą pogodzić niestałość uczucia z wiecznością sztuki. Może przyczyną tego jest smutek po wojnie, lecz nie widzimy już modeli śmiejących się, marszczących brew, wyrażających te namiętności, które tak lubili przedstawiać rzeźbiarze siedemnastego i osiemnastego wieku; nie spostrzegamy już cokolwiek nienaturalnego wdzięczenia się i trochę sztywnej godności mieszczańskiej, które widziano w postaciach dziewiętnastego wieku. Nasi rzeźbiarze i ich modele chcieli być poważni. Portrety zachowują tę pełnię i ten spokój które się harmonizują z piękną bryłą. —

Te zalety składności, spokoju, umiarkowania i obserwacji, czyż nie są zaletami klasycznymi? Niektórzy krytycy jak gdyby obawiali się do tego przyznać, ze strachu przed pochwałą martwego »akademizmu«. Co za pomyłka! Akademizm jest tylko powtórzeniem nauczanej formułki, bez względu na to czy jest ona rewolucyjna lub konserwatywna. Są Akademię na Montparnasse i niejeden, który uważa się za bardzo nowo-

R Z E Ź B Y

AURICOSTE

1. Matka artysty. Popiersie kamień

BERNARD Joseph 1866-1931

2. Dziewczyna z dzbankiem bronz
3. Kobieta z dzieckiem „
4. Bachantka „
5. Tancerka „

BOUCHER Jean

6. Żołnierz amerykański. Głowa. „

BOURDELLE Emile-Antoine 1861-1929

7. Adam Mickiewicz z pomnika «Polska»
w Paryżu gips
8. Umierający Centaur bronz
9. Pomnik Alvear w Buenos-Aires. Model „

10. Konny posąg z pomnika Alvear.	bronz
W zmniejszeniu	„
11. Głowa Alvear'a	„
12. Wolność. Postać z pomnika Alvear	
W zmniejszeniu	„
13. Potęgi z pomnika Alvear	„
14. Faun i kozy	„
15. Cenne ciężary	„
16. Bachantka	„
17. Malec	„
18. Matka Boska Alzacka. W zmniejszeniu	„
19. Herakles jako łucznik. W zmniejszeniu	„
20. Medal Czechosłowacki	„
21. Bachantka i Eros	„
22. Popiersie Ingres'a	„
23. Popiersie Anatola France'a	„

BRAQUE Georges 1882

24. Stojąca kobieta	gips

CORNET Paul

25. Akt	bronz
26. Popiersie pani Portal	„

DEGAS Edgard 1834-1917

27. Tancerka	„

28. Taniec hiszpański	bronz
29. Tancerka w spoczynku	„
30. Tancerka oglądająca własną stopę	„

DEJEAN Louis 1872

31. Tors kobiety	kamień
32. Tors kobiety	marmur

DERAIN André 1880

33. Człowiek przykucnięty	kamień
34. Uścisk	„

DESBOIS Jules 1851

35. Leda	bronz
36. Źródło	„

DESPIAU Charles 1874

37. Ewa	„
38. Tors młodzieńca	„
39. Akt leżący	„
40. Bachantka	„
41. Popiersie Pani Pomaret	„
42. Popiersie Pani Jallot	„

43. Głowa wieśniaczki z Landes	cyna
44. Głowa młodej dziewczyny	„
45. Popiersie Léopolda Lévy	bronz

DRIVIER Léon 1878

46. Akt	„
47. Popiersie młodej Amerykanki	„

GIMOND Marcel 1894

48. Młoda dziewczyna	„
49. Niewiniątko	„

HERNANDEZ Mateo 1885

50. Łania	granit
51. Daniel	„

LAMOUREDIEU Raoul 1877

52. Romantyzm	bronz

LANDOWSKI Paul 1875

53. Bokser	„
54. Holujący łódkę	„

LAURENS Henri

55. Łozy glina
56. Głowa dziewczynki bronz

MAILLOL Aristide

57. Kobieta w draperji „
58. Tors „
59. Mały tors „
60. Pomona (w ubraniu) „
61. Głowa kobiety „

MALFRAY

62. Siesta kamień

MANOLO

63. W chlewie „

MARTEL Jean Joël

64. Postać do pomnika Debussy'ego glina

MARTIN Raymond

65. Głowa kobiety bronz

MARTINIE Berthe

66. Żrebię bronz
67. Byk ..

NICLAUSSE François

68. Popiersie Martine'y gips
69. Popiersie Pauła Valéry bronz

PICASSO Pablo 1881

70. Popiersie ..
71. Popiersie ..

POISSON Pierre 1876

72. Republika kamień
73. Młoda kobieta siedząca bronz

POMMIER Albert

74. Popiersie ..

POMPON François 1855-1930

75. Wielbłąd ..
76. Pantera ..
77. Buldog ..
78. Gołąb «Mikołaj» ..

79. Złoty bażant bronz
80. Turkawka ..

POPINEAU François 1887

81. Akt glina

PRYAS

82. Odpoczynek kamień

RENOIR Auguste 1841-1919

83. Sąd Parysa bronz

RODIN Auguste 1840-1917

84. Balzac. Model pomnika gips
85. Głowa Balzac'a bronz
86. Wiek bronzu. Wielkość pół naturalna ..
87. Syn marnotrawny ..
88. Atlety ..
89. Faunessa stojąca ..
90. Zaduma ..
91. Kobieta przykucnięta ..
92. Metamorfozy Owidjusza ..
93. Tajemnica gips

94. Głowa Wictora Hugo	bronz
95. Popiersie Barbey d'Aurevilly	„
96. Kompozytor Mahler	„
97. Popiersie Berthelot'a	„
98. Popiersie Clémenceau	„

WLERICK Robert

99. Akt wydłużony	„
100. Akt	gips
101. Popiersie kobiety	bronz

RYSUNKI i AKWARELE

BERNARD Joseph

1. Trzy kobiety	rysunek
2. Kobieta z amforą	tusz
3. Syrena	"

BOURDELLE Emile-Antoine

4. Autoportret	akwarela
5. Centaur umierający	"
6. Studjum do pomnika Deputowanym
Poległym na Polu Chwały	"
7. Studjum do pomnika Francji,
Witającej Amerykę	"
8. Stare drzewa oliwne	"
9. Leda	
10. Garncarz	
11. Isadora	
12. Muza pól	
13. Dąb i trzcina	

DESPIAU Charles

14. Akt	sangwina
15. Akt	sepja
16. Akt	„
17. Akt	rysunek
18. Akt	„
19. Akt	„
20. Akt	„
21. Wieśniaczka	„

GIMOND Marcel

22. Akt	rysunek
23. Akt	„
24. Akt	„

HERNANDEZ

25. Daniele	rys. piórkowy
-------------	---------------

LAURENS Henri

26. Akt	gwasz
27. Akt	„

MANOLO

28. 6 rysunków w jednej ramie

MARTINIE Berthe

29. Akt leżący

tusz

RODIN Auguste

30. Rysunek

31. "

32. "

33. "

34. Akwarela

35. "

36. "

37. "

38. "

39. "

40. "

41. "

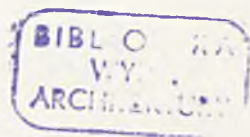
WLERICK

42. Akt

ołówek

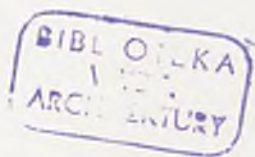
43. Studjum głowy

sangwina

SKŁADANO I TŁOCZONO CZCIONKĄ ADAMA PÓLTAWSKIEGO
W DOŚWIADCZALNEJ PRACOWNI GRAFICZNEJ SALEZJAŃSKIEJ
SZKOŁY RZEMIOŚŁ W WARSZAWIE, ULICA LIPOWA 14

91

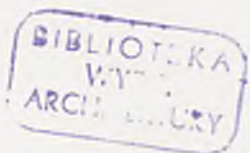
Photo Bernès Marouteau

BIBL O. KA
V. Y. S.
MAG. LIBRARY

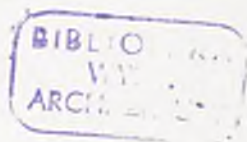

7

BIBLIOTEKA
WYDZIAŁA
ARCHIWISTY

12

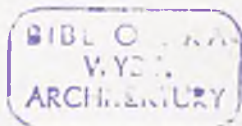
BIBLIOTEKA
WYŻSZEJ
ARCHIDIAKONII

4

Archives Photographiques

BIBLIOTEKA
V. Y. I.
ARCHITEKTURY

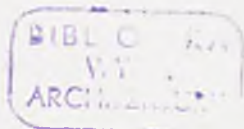

37

BIBLIOTEKA
WYDZ.
ARCHIWUM

47

BIBLE COLLECTION
WY
ARCHAEOLOGY

74

BIBLIOTEKA
WYDZ.
ARCHITEKTURY

ZAKUPIONE ZE ZBIORÓW
Ś. p. prof. M. LALEWICZA

10-

